

Prawne zagadnienia dotyczące form organizacyjnych w lasach niepaństwowych w Polsce

Polski Związek Zrzeszeń Leśnych

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3B, pok.2; 05-090 Raszyn

Numer KRS: 0000387046; Regon: 143149441

Tel: +48 513 871 458

Mail: pzzl.poczta@gmail.com

OPRACOWAŁ: MAREK GESZPRYCH

INFORMACJE OGÓLNE - PODZIAŁ WEDŁUG ZARZĄDU

STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW LEŚNYCH W 2021 R.

Stan w dniu 31 grudnia

STRUCTURE OF FOREST LAND OWNERSHIP IN 2021

As of 31 December

Publiczne: 81,1%

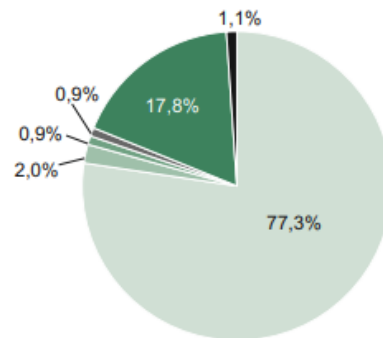
Public:

- w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests
- parki narodowe national parks
- własność gmin gmina owned
- inne publiczne other public

Prywatne: 18,9%

Private:

- osób fizycznych natural persons
- inne prywatne other private

POWIERZCHNIA LASÓW PRYWATNYCH W 2021 R.

Stan w dniu 31 grudnia

PRIVATE FOREST AREA IN 2021

As of 31 December

W % powierzchni lasów ogółem

In % of total forest area

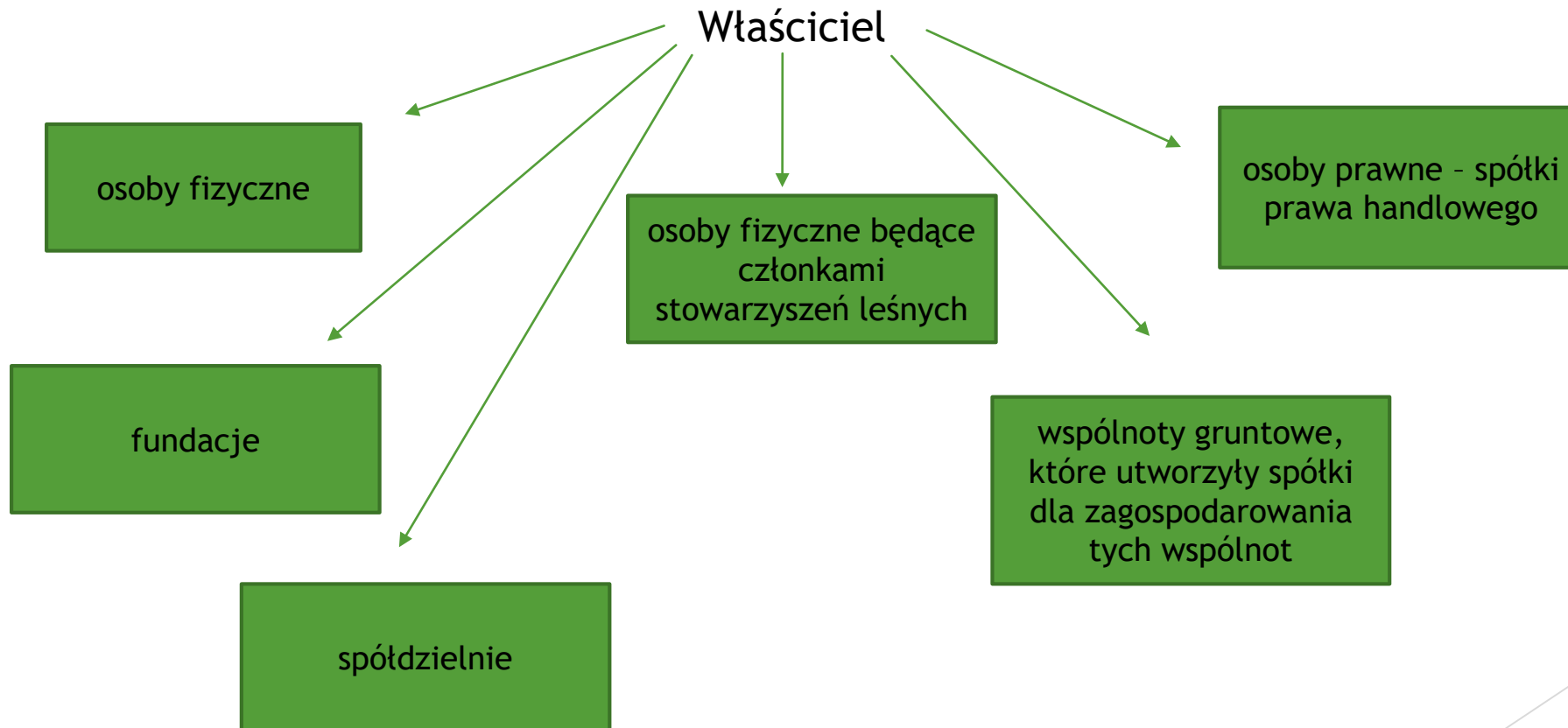
- 35,1–44,9
- 20,1–35,0
- 10,1–20,0
- 1,9–10,0

POLSKA POLAND = 19,3%

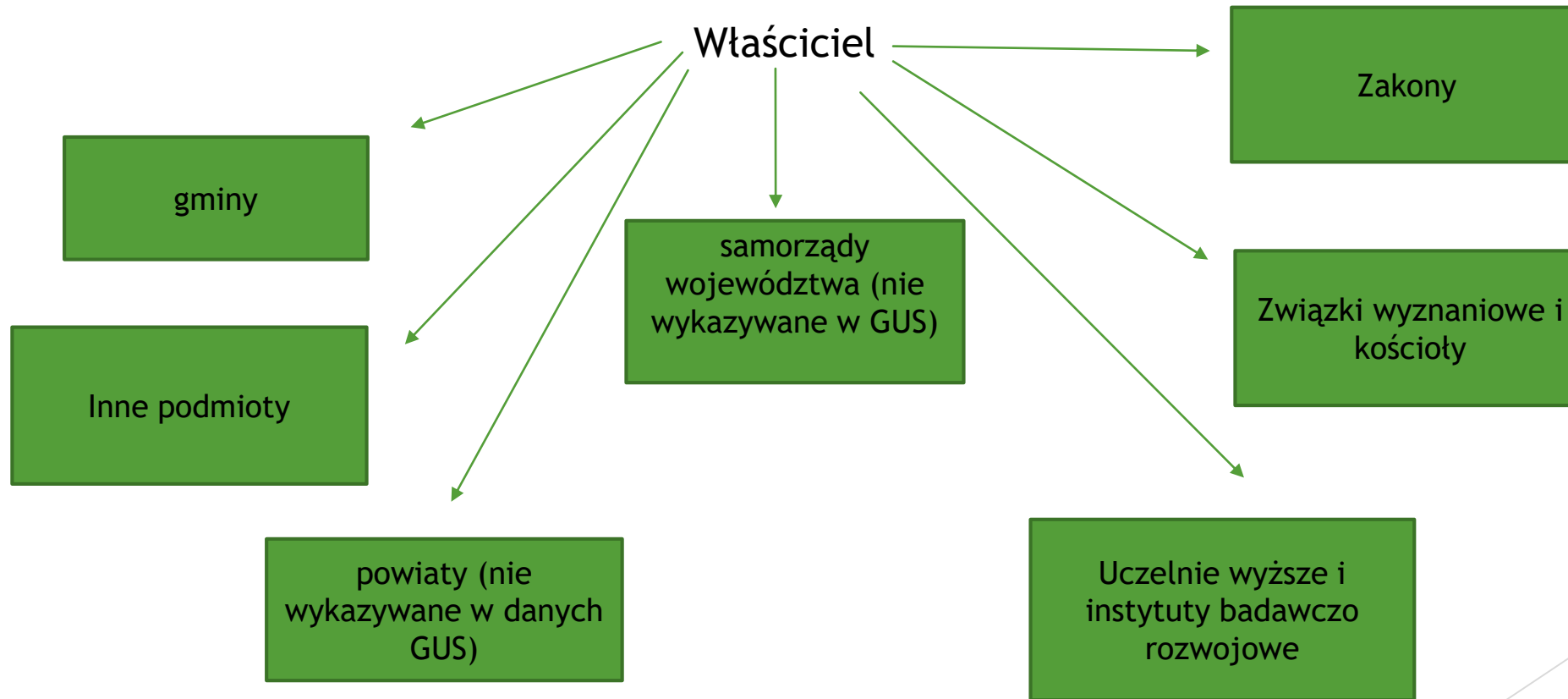
LASY PRYWATNE = LASY NIEPAŃSTWOWE

- ▶ Lasy prywatne - stan na 31 grudnia 2021 r. powierzchnia 1786 tys. ha

LASY PRYWATNE = LASY NIEPAŃSTWOWE

► Lasy niepaństwowe

LEŚNE FORMY ORGANIZACYJNE - STAN PRAWNY

- ▶ **Stowarzyszenia leśne** - ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261)
- ▶ **Spółki dla zagospodarowania wspólnoty gruntowej** - ustawa z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140)
- ▶ **Regionalne związki leśne** - art. 22 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach
- ▶ **Spółdzielnie** - ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648)
- ▶ **Izby rolno-leśne** - ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183) - brak przymiotów zrzeszenia

STOWARZYSZENIE

► Art. 1. [Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach]

1. Obywatele polscy realizują prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach, zgodnie z przepisami Konstytucji oraz porządkiem prawnym określonym w ustawach.
2. W zakresie swoich celów statutowych stowarzyszenia mogą reprezentować interesy zbiorowe swoich członków wobec organów władzy publicznej.
3. Stowarzyszenia mają prawo wypowiedania się w sprawach publicznych.

► Art. 2. [Cechy stowarzyszenia]

1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.
2. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.
3. Stowarzyszenie opiera działalność na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw stowarzyszenie może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków.

SPÓŁKA DO ZAGOSPODAROWANIA WSPÓLNOTY GRUNTOWEJ

► Art. 1. [Obszary będące wspólnotami gruntowymi objętymi regulacją]

1. Wspólnotami gruntowymi podlegającymi zagospodarowaniu w trybie i na zasadach określonych w ustawie są nieruchomości rolne, leśne oraz obszary wodne:

- 1) nadane w wyniku uwłaszczenia włościan i mieszczan-rolników na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania ogółowi, pewnej grupie lub niektórym mieszkańcom jednej albo kilku wsi;
- 2) wydzielone tytułem wynagrodzenia za zniesione służebności, wynikające z urzędzenia ziemskiego włościan i mieszczan-rolników, na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania gminie, miejscowości albo ogółowi uprawnionych do wykonywania służebności;
- 3) powstałe w wyniku podziału pomiędzy zespoły mieszkańców poszczególnych wsi gruntów, które nadane zostały przy uwłaszczeniu włościan i mieszczan-rolników mieszkańcom kilku wsi na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania;
- 4) użytkowane wspólnie przez mieszkańców dawnych okolic i zaścianków oraz należące do wspólnot urbarialnych i spółek szalańniczych;
- 5) otrzymane przez grupę mieszkańców jednej lub kilku wsi na wspólną własność i do wspólnego użytkowania w drodze przywilejów i darowizn bądź nabyte w takim celu;
- 6) zapisane w księgach wieczystych (gruntowych) jako własność gminy (gromady), jeżeli w księgach tych istnieje wpis o uprawnieniu określonych grup mieszkańców gminy (gromady) do wieczystego użytkowania i pobierania pożytków z tych nieruchomości;
- 7) stanowiące dobro gromadzkie (gminne) będące we wspólnym użytkowaniu na terenach województw rzeszowskiego, krakowskiego oraz powiatu cieszyńskiego województwa katowickiego.

► Art. 14. [Utworzenie spółki do sprawowania zarządu nad wspólnotą gruntową]

1. Osoby uprawnione do udziału we wspólnocie gruntowej powinny utworzyć spółkę do sprawowania zarządu nad wspólnotą i do właściwego zagospodarowania gruntów wchodzących w skład tej wspólnoty.

REGIONALNE ZWIĄZKI LEŚNE

- ▶ Art. 22. [Związek stowarzyszeń]
- Stowarzyszenia w liczbie co najmniej trzech mogą założyć związek stowarzyszeń,
- Założycielami i członkami związku mogą być także inne osoby prawne (o celach niezarobkowych),
- Osoby prawne mające cele zarobkowe mogą być członkami wspierającymi.

SPÓŁDZIELNIE

➤ Art. 1. [Definicja spółdzielni]

§ 1. Spółdzielnia jest:

- ✓ dobrowolnym zrzeszeniem,
- ✓ o nieograniczonej liczbie osób,
- ✓ o zmiennym składzie osobowym,
- ✓ zmiennym funduszu udziałowym,
- ✓ które w interesie swoich członków,
- ✓ prowadzi wspólną działalność gospodarczą.

- ### ➤ § 2. Spółdzielnia może prowadzić **działalność społeczną** i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska.

IZBY ROLNO-LEŚNE

➤ Art. 1. [Utworzenie i członkowie samorządu rolniczego]

1. Tworzy się samorząd rolniczy działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów.

➤ Art. 3. [Izby rolnicze - status, teren działania, członkowie, osobowość prawna]

1. Jednostkami organizacyjnymi samorządu rolniczego są izby rolnicze, zwane dalej "izbami".

2. Terenem działania izby jest obszar województwa.

3. Członkami izby są osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, płacące podatek na terenie działania izby oraz osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3, będące członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych, mających siedzibę na terenie działania izby.

4. Izby działają na rzecz rolnictwa, wpływają na kształtowanie polityki rolnej i uczestniczą w jej realizacji.

➤ Art. 5. [Zadania izb rolniczych]

Do zadań izb należy w szczególności:

14) inicjowanie działań mających na celu powoływanie i wspieranie zrzeszeń i stowarzyszeń producentów rolnych i leśnych;

KRYTERIA KLASYFIKACJI ZRZESZEŃ LEŚNYCH W PRAWIE POLSKIM

- Zidentyfikowanie zrzeszenia leśnego bardzo trudne, nie określone w sposób jednoznaczny w polskich i unijnych regulacjach prawnych, nie określone w orzecznictwie sądowym.
- 1) przedmiot, tj. las dla którego zrzeszenie zostało powołane;
- 2) cel dla którego istnieje, tj. prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (art. 7 ustawy o lasach);
- 3) uprawnienie procesowe organizacji do zgłaszania inicjatyw dotyczących gospodarki leśnej,;
- 4) posiadanie interesu prawnego i faktycznego danej organizacji do prowadzenia gospodarki leśnej;
- 5) posiadanie osobowości prawnej warunkującej pełną zdolność do czynności prawnych, zapewniającą samodzielność i umożliwiającą skuteczność podejmowanych decyzji.

POLITYKA LEŚNA PAŃSTWA opracowana w Ministerstwie Ochrony Środowiska,
Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i przyjęta przez Radę Ministrów 22 kwietnia 1997 r.,
dalej jako: PLP

- ❖ Zwiększenie efektywności ekonomicznej lasów prywatnej własności i pełniących przez nie funkcji wymaga przede wszystkim: (...) stworzenia warunków prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych do dobrowolnego (spółki, wspólnoty, zrzeszenia i inne) lub obligatoryjnego (izby leśne) zrzeszania się właścicieli lasów prywatnych w celu wspólnego zagospodarowania lasów, poprawy ich jakości oraz zwiększania efektywności prowadzonej gospodarki leśnej” (pkt 13 celów i priorytetów PLP).

POLITYKA LEŚNA PAŃSTWA A PRZEŁOŻENIE NORMATYWNE

- ❖ Art. 7 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o *Radzie Ministrów* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 178, z późn. zm.)
 - 3. Członek Rady Ministrów realizuje politykę ustaloną przez Radę Ministrów.
 - 4. Członek Rady Ministrów, realizując politykę ustaloną przez RM, w szczególności:
 - 1) współdziała z innymi członkami Rady Ministrów;
 - 2) nadzoruje działalność terenowych organów administracji rządowej;
 - 3) prowadzi konsultacje publiczne oraz współdziała z samorządem terytorialnym, organizacjami społecznymi i przedstawicielstwami środowisk zawodowych i twórczych;
 - 4) występuje do Prezesa RM o powołanie zespołów międzyresortowych do wykonywania zadań wykraczających poza zakres jego działania;
- po zawiadomieniu Prezesa Rady Ministrów powołuje rady i zespoły, jako organy pomocnicze w sprawach należących do zakresu jego działania.

CO DALEJ?

Polski Związek Zrzeszeń Leśnych (PZZL) jako organizacja działająca w sferze leśnictwa niepaństwowego

- ▶ Pierwszym krokiem do utworzenia PZZL było porozumienie zawarte w październiku 2010 roku

Sygnatariuszami porozumienia byli:

- ▶ Minister Środowiska
- ▶ Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
- ▶ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- ▶ Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych
- ▶ Przedstawiciele stowarzyszeń reprezentujących właścicieli lasów

Członkowie PZZL, stan obecny

Stowarzyszenia Regionalne:

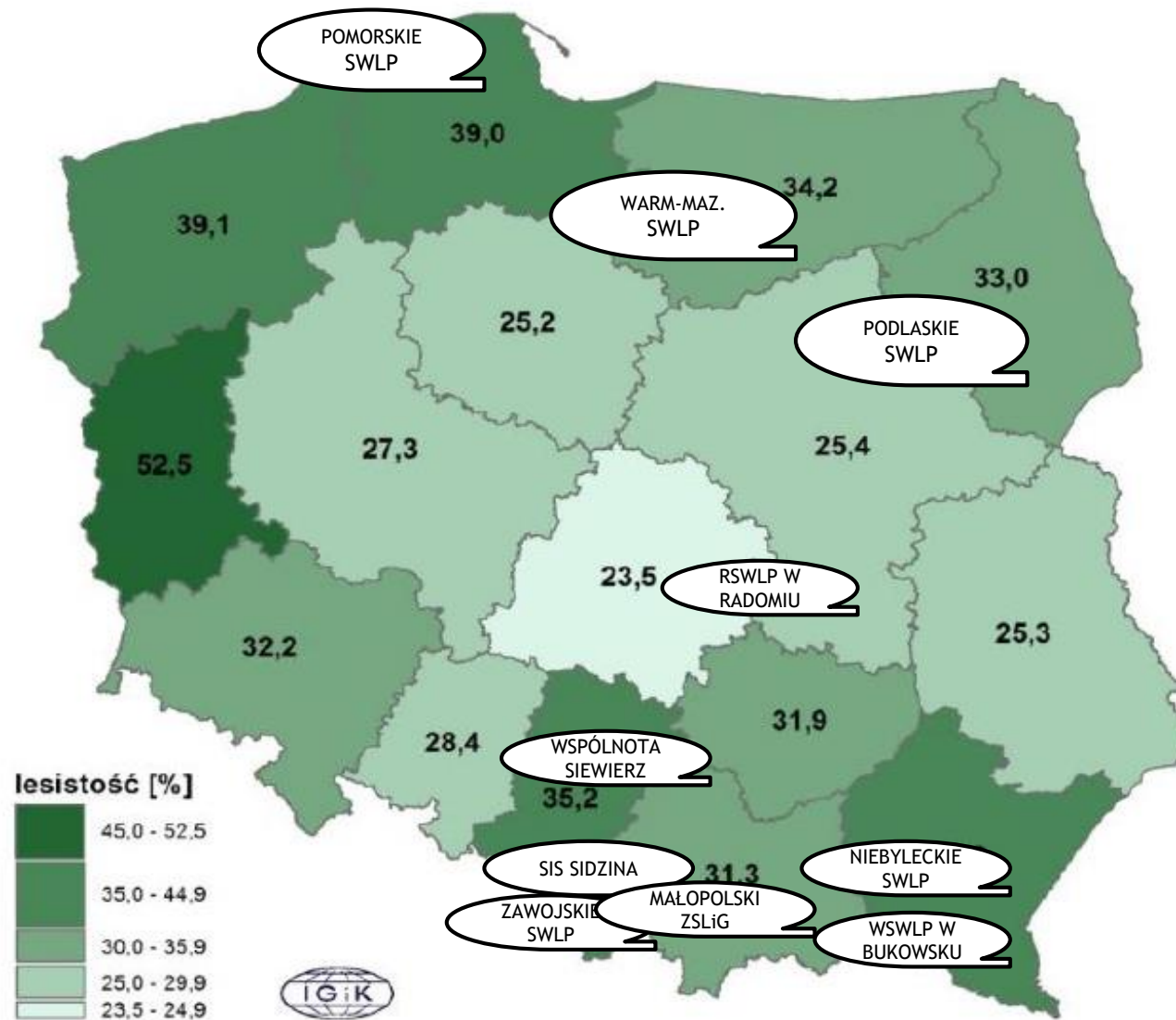
- ▶ Pomorskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
- ▶ Podlaskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
- ▶ Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
- ▶ Małopolski Związek Spółek Leśnych i Gruntowych

Stowarzyszenia Założyciele:

- ▶ Niebyleckie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
- ▶ Regionalne Stowarzyszenie Właścicieli Lasów w Radomiu
- ▶ Stowarzyszenie Inicjatywa Społeczna w Sidzinie
- ▶ Włociańskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych
- ▶ Zawojskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych

Stowarzyszenia Lokalne, Wspólnoty Gruntowe:

- ▶ Wspólnota Leśno-Gruntowa w Siewierzu

Ryc. 4. Rzeczywista lesistość wg IGiK dla województw (źródło granic województw: CODGiK).

WYZWANIA DLA ORGANIZACJI LASÓW PRYWATNYCH

- ▶ Integrowanie organizacyjno-prawne prywatnych właścicieli lasów z obszaru całej Polski;
- ▶ Zapewnienie możliwości finansowania zrzeszeń, opartego na różnych przepisach prawnych.
- ▶ Wyodrębnienie w polskim systemie prawnym spółdzielni leśnych jako potencjalnej formy prowadzenia gospodarki leśnej, wyodrębnienie pojęcia gospodarstwa leśnego.
- ▶ umocowanie ministra właściwego ds. leśnictwa do prowadzenia działań nadzorczych nad utworzonym Związkiem (PZZL).
- ▶ Modyfikacja trybu oraz sposobu sprawowania nadzoru nad zagospodarowaniem lasów, wspólnot gruntowych w kierunku poddania go regulacji ustawy o lasach.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ